

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit. The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
<https://kksu.co.in/>

Digitization was executed by NMM

<https://www.namami.gov.in/>

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedhi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
<https://egangotri.wordpress.com/>

M2391

कविकुलबुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क. M2391 विषय धर्मशास्त्र

नाव अनुसूची

लेखक/लिपीकार

पृष्ठ 16 काळ पूर्ण/अपूर्ण

M2391

अनुस्मृति

अनु०

१

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ शनानीकनुवाचः ॥ महातेजोमहा
शत्रुसर्वशास्त्रविशारद ॥ असी एकर्मबंधस्तु पुरुष
द्विजसत्तम ॥ १ ॥ मरलेयजुपेजाप्यं च भावमनुस्मरेत्
परमं पदमाप्नोति तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितं ॥ २ ॥ शौनकनुवा
च ॥ श्रीवत्सांकं जगद्धीजमनेतं लोकसाक्षिणं ॥ पुराणा
रायणं देवं नारदः पर्यष्टुत ॥ ३ ॥ नारदनुवाच ॥ भग

राम

इदमेव महाराज नृपृष्टवांस्ते पितामहः ॥ भीष्मंधर्मभूतांश्चै
वं धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ ३ ॥ युधि० च ॥

वनं नूनं नवोशश्रद्धधानैर्जितैर्दियैः कथं न के विवेको
सिमरणे पर्युपस्थिते ४ किंवा नित्यं जपे ज्ञाप्यतल्याउ
त्यायमानवः सुप्तो विबुद्धो ध्यायेत्तन्मेव हि सनातन ५
श्रुत्वा तस्मिन् देवर्षे वाक्यविशारदः प्रोवाच न गवान्
विष्णुर्नारदं जगतां पतिः ६ ॥ श्री नगवानुवाच ॥ हंत ते कथयि
ष्यामि मुनेर्दिव्यामनुस्मृतिं मरणेयामनुस्मृत्य प्रोतिप
रमो गतिं ७ उंकारमारितः कृत्वा मामनुस्मृत्य चात्मना

श्रु०

एकायं प्रयतो नृत्वा त्वि मे नमं नमुदीरयेत् ॥ ८ ॥ त्वे नमो नमः
वते वासुदेवाय ॥ ९ ॥ अनंतं शान्तं देवमव्यक्तं पुरुषोत्तमं
प्रपद्ये शं जतिर्विशु मच्युतं परमेश्वरं ॥ १० ॥ पुराणं पुरुषं विशु
मनेन लोकसाक्षिणं ॥ प्रपद्ये पुंडरीकाक्षं श्रीं चक्रानुकंपि
नं ॥ ११ ॥ लोकनाथं सहस्राक्षं परमं दम्भं भगवंतं प्रप
न्नोऽस्मि नूतनव्यभवत्सु ॥ १२ ॥ स्वशरं सर्वलोकानां मम तं व
त्तु पौरुषं ॥ पद्यनाभं हृषीकेशं प्रपद्ये सत्यमव्ययं ॥ १३ ॥

श

प

राम

२

हिरण्यमर्चं भूगर्भममृतं विश्वतोमुखं प्रभाकरम
नाद्यंतं प्रपद्ये नास्करघुतिं ॥ १४ ॥ सहस्रशिरसं देवं वैकु
ण्ठं तस्पर्शवाहनं प्रपद्ये सस्ममचलं वरेण्यमनयप्रदं
॥ १५ ॥ नारायणं नारसिंहं योगात्मानं सनातनं शरणं स
र्वभूतानां प्रपद्ये ध्रुवमश्विनं ॥ १५ ॥ अबक्ताद्यक्तमुत्तम
व्याक्ताद्यः परः प्रभुः तस्मात्परंतरेनास्मिन्नमस्मि शरणं
नः ॥ १६ ॥ चिंतयंतो हियं नित्यं ब्रह्मेशानादयः प्रभुः निश्चयं

अ

३

नाधिगच्छन्ति तमस्मि शरणं गतः १४ जितैर्दियामह
त्मानो ज्ञानध्यानपरायणाः यं प्राप्स्यन्ति त्वत्तैस्तमस्मि
शरणं गतः १५ यः प्रभुः सर्वभूतानां येन सर्वमिदं तत्तत् च
राचरगुरुर्देवः समे विष्णुः प्रसीदतु १६ एकं शोभजग
त्सर्वं यो बभूव स कृष्णो विष्णुः ॥ अग्रहो निर्गुणः शान्तानम
स्मि शरणं गतः २० यस्माज्जानतः पुरा ब्रह्मापद्योनिः पि
तामहः प्रसीदतु समे विष्णुः पितामह परः प्रभुः २१ यः

राम
३

पुण्यप्रलयोपपत्तेनष्टे लोके चराचरे एकस्मिन् षट्तिर्योगात्मास
मेविष्णुः प्रसीदतु २२ पर्जन्यः पृथिवीसं कामो धर्मक्रि
याफलं गुणाकारः प्रचुरीशो वासुदेवः प्रसीदतु २३ अ
ग्निसोमार्कतारण्यं ब्रह्मरुद्रैर्द्वययोगिनां सस्मिन् सुर्यस्मते
नांसि मेविष्णुं प्रसीदतु २४ चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां
पंचभिरेव च यन्नेच पुनर्द्वाभ्यां तस्मै युजात्मने नमः २५
दिवाकरस्य सोमं हि मध्ये पंचमवस्थितं क्षेत्रज्ञमिति

स्यं २

हू

अ० यंप्राहुः समादात्मा प्रसीदतु । २४ प्रथयस्मिन्माहात्मा
 चतुर्विज्ञेयः समातनः । २५ अस्तित्वं प्राकृतिं भुंक्ते समहा
 त्मा प्रसीदतु । २६ असेवज्ञं पंचधा भुंक्ते प्रकृतिं पंचधा गु
 लैः । मनोगुणं श्रयो भुंक्ते समहात्मा प्रसीदतु । २७ सां
 ख्ययोगश्च योगात्मा साध्या । श्वैव महर्षयः यं विदित्वा
 विमुच्यन्ते समैविष्णु प्रसीदतु । २८ प्राणिगर्भस्य योगर्भस्त
 स गर्भस्य यो रिपुः रिपुगर्भस्य योगर्भसमेविष्णु प्रसीदतु

राम

ध

॥३०॥

यस्य हस्ते गदा चक्रं गौडो यस्य बाहनं शंखः करतले यस्य
सामे विष्णुः प्रसीदतु ३२ चतुर्भूतिः परं धाम लक्ष्मी वासो
विगर्हितः सर्वाधिवासना न्योसि वासुदेवनमोस्तुते ॥
३२ योगवासनमस्तुभ्यं सर्वावासवरप्रदं सर्वावासनम
स्तुस्तु साक्षिभूतजगत्पते ३३ अजेयः खंडपरशुर्विशु
भूर्तिर्दृषाकपिः त्रिगुणेष्वेव कालाय नमस्तु ज्ञानसाग
र ३४ नमस्ते सर्वतो भद्रं सर्वतोऽक्षि शिरोमुखं नि

अ० ५ वि० कारनमस्तेस्तुसासिभूतोऽवस्थिते॥३५॥ अतीदि
यनमस्तुभ्यंतिंमेस्वमनुमीयतेयेतुभ्यंनानिजानंति
संसारैर्सेसरंतिने॥३५॥ नमस्तेपुंडरीकाक्षपुनरेव नमो
स्तुते॥ ईश्वरोसिजगन्नाथकिमतःपरमुच्यते॥३६॥ राग
द्वेषविनिर्मुक्तो लोभमोहविवर्जितः॥ अशरीरःशरीर
स्तुःसमःसर्वेषुदेहिषु॥३७॥ अथक्बुद्धहंकारमात्राद्
तंदियादिचतयितानिनतेषुत्वंतेषुत्वंतानिनत्वयि॥

राम

५६

॥३८॥

स्रष्टा मोक्षासि कूटस्थः गुणानां प्रचुरीश्वरः प्रकृताहे
तुरहिनः प्रचुरात्मा व्यवस्थितः ४० मन्त्रानां यो हि देव
स्त्वं त्वं धामास्त्वं नरोत्तमः समो ह्येतेषु संयोगो न पुनर्भव
जन्मनी ४१ नाहंकारेण बद्धो हितथा सत्तादिभिर्गुणैः
न धर्मो न त्पदं मे वा न पुनर्नैव जन्मनी ४२ विषये हि दिव्ये
श्वेव मामे नृयात्समागमः पृथिवीं पातु मे द्वा एण पातु मे
रसनात्तु ४३ चक्षुर्जगत्पातु मे श्रोत्रं पातु मे शिखातु मे

अ०
६
भूतै

शब्दो ह्याकाशमध्ये तु चंद्रे वैकारिकं मन्त्रः ४४ अहंकार
श्च मैवुद्धिः स्त्वपि बुद्धिः समेतु च वियोगः सर्वकार
ए गुरौ श्च मे न वेत् ४५ सत्त्वरजस्तमश्चैव प्रकृतिं प्रवि
शं तु मे साके च लपदं देवी प्रयातु परमं तव ४६ एक नावो
भवो वास्तु सामे जन्म न वेत्तु न नमो जगत्ते न सौ विज्ञावे
प्रच विष्ववे ४७ त्वन्मनस्त्वज्जुत प्राणास्त्वज्जुत रायणा
त्वामेवानुस्मरेन्नित्यं मरणे पर्युपस्थिते ४८ पूर्वदेहैकता

राम
६

शं

येमेवाध्यासविः। नुमां मदयंतु चडः खानि नृणै मे प्रति
मुच्यतां ५५। विनष्टं या नुमे रोगा ये मया पूर्वसंनितः अ
नृणो गंतु मिच्छा मित द्विष्टोः परमं पदं ५०। कर्म दियाणि
संयम्य पेच बुद्धी दियाणि च। दर्शं दियाणि मनसि त्वहं
कारे तथात्मनः ५१। अहंकारं तथा बुद्धौ बुद्धिचात्मनि
योजयेत्। जित बुद्धिं दियः पश्ये बुद्ध्या बुद्धे परात्परं ५२
मायाय स्पेति तस्माहं येन सर्वमिदं ततं। आत्मा चात्मनि

श्रु०
७

संयोज्यपरमात्मानमव्ययं ॥ ५३ ॥ ततो बुद्धे परं बुद्धालनने
न पुनर्नवं ॥ तमो भगवते तस्मै येन सर्वमिदं ततं ॥ ५४ ॥ अ
हं भगवतस्तस्मै मम वा सोऽसुरेश्वरः ॥ तस्याहं न प्रणश्या
मि स च मे न प्रणशति ॥ ५५ ॥ इमां मनुस्मृतिं दिव्यां वैष्णवीं
पापनाशिनीं ॥ स्वप्ने विबुधश्च पठेत्त्रिसंभ्रं वा प्रियः स्मरेत्
॥ ५६ ॥ अपि पापसमाचारः सोऽपियाति परंपदं ॥ मरणे चापि
संप्राप्ते य इमां वा ह्यनुस्मरेत् ॥ ५७ ॥ यदहंकारमाश्रित्य

शम
७

ज्ञानतपःक्रियाः कुर्वन्फलमवाप्नोति पुनराव
र्त्तनंयतः ॥ ५८ ॥ अर्चयन्प्रियो देवान् गृहे वापि वलिंद
दत्तः । जुह्वन् च दत्तस्मरेद्वापि लभते परमां गतिं ॥ ५९ ॥ य
ज्ञानं तपस्तप्तात्कुर्यादाशं विवर्जितः । पैणिमायाममा
यां बद्धादृश्यां च विशेषतः ॥ ६० ॥ श्रावयेत्कुटुम्बे धाने मयेवा
न्वेमां सुपाश्रिणाः नमस्ते वयो ब्रूयान्मद्रक्तः श्रद्धयान्वि
तः ॥ ६१ ॥ तस्मात्स यो न वेद नो काश्चिपाकस्मापि नारद किंपुन

श्रे. यजते यो मां साधको विधिपूर्वकं ६२ अथ मेधसहस्राणं
यः सदसं समाचरेत् नासौ तत्फलमाप्नोति मद्रक्तौ यदवा
प्नुयात् ६३ इष्टं दत्तं तपो धीतं बुद्ध्या नि नियमाश्रये सर्व
मेतद्दिनाशाय ज्ञानशान्तिर्न विद्यते ६४ तस्मात्प्रदेयं साधु
भ्यः सर्वसत्त्वाभयं करी कृत्स्ना च हृथिवी दद्यान्न तनुं ज्यैक
दाचन ६५ कां तारव नडगैर्षु कृत्स्ने च प्रयसं प्रवेद सुप्रिः राम
सन्निरुद्धस्तु नाम निमं प्रकीर्तयेत् ६६ जले रक्षतु वारहः ८

स्त्रलेरक्षतुवामनः॥ अटव्यांनारसिंहस्तुसर्वतःपातु
केशवः॥ ६७॥ सकुडचारितंयेनहरिरित्यसरद्वयं॥ वदुः७
रिकरस्तेनमोसायगमनंप्रति॥ ६८॥ तस्मात्त्वमेवदेवर्षेधा
यस्त्वातेदिनोहरिम्॥ अवास्पसिततःसिद्धिंपरंइक्षसितु
धुवं॥ ६९॥ नाहंवसामिचैकुंवेयोगिनांहृदयेनच॥ मद्रक्ताय
त्रगायंतिनवतिष्टेनारद॥ ७०॥ वैशंपायननुवाच॥ एवंतदे
वदेवेननारदःप्रतिबोधितःचकारकेशवेनक्तिंनस्मात्तु

३
मिर

श्री०

१५

रुद्रपते॥१॥ संसार एव सीमं तोयस्वानां किल कथ्यते॥
ननु ध्यायन्नियोदेही कथया मिचतत्सुखं॥२॥ सर्वबंधवि
निर्मुक्तः परं पदमवाप्नुयात्॥ इति श्रीमहाभारते श्री
निपर्वणि शतसाहस्र्यां संहितायां वैद्यासिक्त्या विष्णुध
र्मविष्णुस्मृतिसंपूर्णः॥ श्रीरक्तः॥ श्रीसुभक्तः॥

राम
२

[OrderDescription]
,CREATED=18.01.20 14:19
,TRANSFERRED=2020/01/18 at 14:23:39
,PAGES=19
,TYPE=STD
,NAME=S0002569
,Book Name=M-2391-ANUSMRITI
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF

FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF

FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,